

ONCOLOGISCHE WONDEN

J. Campo-de Jong *

Het probleem van oncologische wonden is dat zij veelal nauwelijks genezende tendensen vertonen. Immers, het immuunsysteem is dusdanig verstoord door zowel het oncologische proces als de behandeling ervan. Het vereist een grote mate van geduld en inventiviteit om de wondbehandeling enigszins in goede banen te leiden en een min of meer stabiele situatie te verkrijgen. Bovendien gaat het om meer dan alleen maar een goede wondbehandeling: aandacht en (psychosociale) begeleiding zijn evenzeer van belang, om van een goede voedingstoestand nog maar te zwijgen. Een complicerende factor bij de behandeling is tenslotte het feit dat oncologische wonden zeer onwelriekend kunnen zijn, hetgeen voor de patiënt en zijn/haar omgeving een belasting kan vormen. Om gestructureerd met oncologische wonden om te kunnen gaan, heeft Joke Campo-de Jong, bestuurslid WCS, een aantal richtlijnen opgesteld. Mogen deze bijdragen tot een vooral praktische en patiëntgeoriënteerde aanpak leiden.

ONCOLOGISCHE WONDEN

Definitie:

Wonden ontstaan ten gevolge van oncologische processen en/of de behandeling daarvan.

Incidentie:

Van alle patiënten met kanker heeft slechts een klein percentage kans op wonden ten gevolge van het ziekteproces zelf. Vele wonden ontstaan t.g.v. de behandeling.

Ontstaan:

Door het oncologische ziekteproces zelf: men noemt dat een oncologisch ulcus.

- Ulcera ontstaan door:

- a. primaire huidtumoren: melanomen.
- b. tumorgroei of metastasen: wanneer kwaadaardige cellen moeilijk te remmen zijn.
- Wonden ontstaan door de behandeling van kanker door:
 - a. chemotherapie
 - b. radiotherapie
 - c. chirurgische ingreep

GRADATIES

Graad I

- de huidlaesie beperkt zich tot de gehele huiddikte, blijft oppervlakkig.
- al dan niet pijnlijk. Er is sprake van pijn of jeuk.

Graad II

- wond dieper dan graad I, ook onderhuids weefsel kan erbij betrokken zijn.
- hoeveelheid wondexsudaat is matig.
- bloedingsneiging.
- pijn / jeuk.

Graad III

- wond is diep.
- subcutaan vetweefsel en andere structuren kunnen aangetast zijn.
- meestal pijn.

Graad IV

- gangreen is aanwezig: droog of nat (20-30 % van het oppervlak).
- pijn, veel exsudaat en een geurprobleem.

Graad V

- gangreen beslaat een groot oppervlak.
- pijn, veel exsudaat en geurprobleem.

van de wondranden.

- hoeveelheid exsudaat en eventuele bloedingsneigingen.
- mate van het geurprobleem.
- tot nu toe instelde maatregelen met het resultaat.
- bacteriologische status van de wond (wondkweek).
- factoren die de conditie in negatieve zin beïnvloeden.
- pijn veroorzaakt door de wond.
- de invloed van de wond op psychosociaal welbevinden.

Bepalen van de gradatie volgens bovenstaande indeling:

Het gebruik van het WCS classificatiemodel. Dit model deelt wonden in naar kleur.

- zwarte wonden: wondoppervlak bedekt met necrose
- gele wonden: wondoppervlak bedekt met geel, eventueel geïnfecteerd, beslag
- rode wonden: wondoppervlak is schoon met granulerende bodem

Het WCS model is een prima hulpmiddel voor het vaststellen van de juiste wondbehandeling echter niet zonder meer toepasbaar op oncologische ulcera.

Bij oncologische wonden dient men geen necrose te verwijderen: de wond blijft bloeden en geneest niet meer. Bij oncologische ulcera is het rode wondaspect altijd tumorweefsel wat goed beschermd dient te worden in verband met bloedingen.

BEHANDELING:

- afnemen van wondanamnese:
- oorzaak van de wond en hoe lang deze bestaat.
- aspect, plaats, doorsnede, diepte, kleur en conditie

- Eventueel gebruik van geurreducerende middelen.
- Eventueel bloedstelpend materiaal gebruiken.
- Aanbrengen van verbandmateriaal.
- Aandacht voor het psychosociaal welbevinden.

VOORBEELDEN VAN TE GEBRUIKEN VERBANDMATERIAAL BIJ ONCOLOGISCHE WONDEN:

- absorberende verbanden (zacht, soepel en plooibaar)

- calcium-alginaat (absorbeert exsudaat, bloed en overmatige geuren)
- geurneutraliserende verbanden (koolstofverband)
- geurneutraliserende gels (met metronidazol)
- hydrogels (verkoelend en pijnbestrijdend)
- hydrocolloïden (geschikt voor kleine, oppervlakkige oncologische wonden, eventueel als wondrandbeschermer)
- wondrandbeschermers (dun aanbrengen)

AANDACHTSPUNTEN:

De wondbehandeling van onder andere een oncologische wond vereist aandacht, geduld en creativiteit. De patiënt heeft recht op deze drie zo noodzakelijke eigenschappen.

* Joke Campo-de Jong, bestuurslid WCS

Met toestemming overgenomen uit Duoderm Wondkrant. 1999;14.

Voor veilige en eenvoudige fixatie van wond- en huidbedekkers

Dale verbandhouder

De Dale verbandhouders zijn zacht, rekbaar en goed over de wond- en huidbedekkers aan te brengen. Hierdoor blijven deze op de juiste plaats zitten en wordt bijvoorbeeld een wond extra beschermd. Met behulp van de klittenbandsluiting zijn de Dale houders snel en eenvoudig aan te brengen. Dit bespaart tijd (verpleging) en stimuleert zelfzorg. Hierdoor zijn de houders prijsgunstig ten opzichte van de traditionele windsels. Daarbij zijn de wondverbandhouders wasbaar en dus vaker te gebruiken.

Meer informatie? Een telefoontje naar Huikeshoven Medical is voldoende. De reactiebon (portvrij) versturen kan natuurlijk ook.

huikeshoven medical bv

Postbus 16 - 4060 GA Ophemert - 1Kapelstraat 2 - 4061 RC Ophemert
Telefoon: (0344) 65 14 44 - Fax: (0344) 65 19 04

specialisten in medische hulpmiddelen

Bestelinformatie

- Art.nr. Omschrijving
 112 Dale verbandhouder, klein (breedte 15 cm, lengte 40 cm)
 115 Dale verbandhouder, middel (breedte 20 cm, lengte 53 cm)
 120 Dale verbandhouder, groot (breedte 30 cm, lengte 53 cm)
 125 Dale verbandhouder (breedte 23 cm, lengte 100 cm, o.a. voor buik, borst, rug)
 (de verbandhouders zijn niet steriel)

REACTIEBON

Naam: _____
 Voorletters: _____ M/V
 Adres: _____
 Postcode: _____
 Plaats: _____
 Telefoon: _____
 Stuur mij een informatiepakket (inclusief gratis monster) over Dale verbandhouders.
 Bel mij voor een afspraak.
 Deze bon portvrij versturen naar: Huikeshoven Medical bv
 Antwoordnummer 3000 - 4000 XT Ophemert.